

1. Het begin

‘Pssst ... Suk-hi, mag ik jouw gum even lenen?’

Young-hee hield haar hand onder de tafel, met de palm naar boven. Suk-hi twijfelde. Lenen was verboden, iedereen diende goed voor zijn of haar spullen te zorgen. Maar Young-hee was haar beste vriendin. Snel keek ze naar de lerares. Die stond met haar gezicht naar het bord. Stiekem stopte ze de gum in Young-hees hand.

Even was Suk-hi zich bewust van de donkere blik van Kim Il-sung, die haar vanuit zijn fotolijst boven het schoolbord streng aankeek. Naast hem hing het portret van zijn zoon Kim Jong-il, in precies zo'n zelfde lijst. Binnensmonds mompelend vroeg ze vergeving aan de Grote Leider en zijn geliefde zoon voor haar kleine vergrijp. Young-hee tikte met haar voet tegen de hare. Ze was klaar met de gum. Snel, zonder dat de lerares het merkte, veranderde de gum weer van eigenaar.

Ze hadden vaderlandse geschiedenis. Best een interessant vak, vond Suk-hi. De lerares kon goed vertellen. Veel beter dan de juf van verleden jaar. Deze lerares boeide haar steeds weer met haar verhalen, ook al had ze de meeste verhalen al tientallen keren gehoord. Vanaf de eerste dag op de kleuterschool had ze iedere dag horen vertellen over de grote verdiensten van de Kims.

Vandaag ging het over de opmerkelijke verschijnselen die

overal in het land waren waargenomen ten tijde van het overlijden van de Eeuwige Vader, Kim Il-sung, in 1994.

‘Nachtuilen en vleermuizen vlogen overdag, vinden jullie dat niet wonderlijk! Hele zwermen vogels waren vanuit het vijandelijke Zuid-Korea komen aanvliegen.’

De lerares raakte helemaal in de ban van haar verhaal. Ze zwaaide met haar handen door de lucht. ‘Het was een dag om nooit te vergeten, die dag dat onze Eeuwige Vader stierf. Zo veel zaken in de natuur getuigden van zijn grootheid, zijn volkomenheid! In die herfst trof men een bloeiende abrikozenboom aan, en jullie weten allemaal dat een abrikozenboom nooit in de herfst bloeit. Ook vingen een paar vissers een witte zeekomkommer. Zo wonderlijk, zo bijzonder!’

Na het verhaal werden ze overhoord. Suk-hi kreeg ook een beurt. ‘Suk-hi, wat is de datum van die heerlijke dag dat Kim Il-sung werd geboren?’

Suk-hi ging staan, trok de blouse van haar schooluniform recht en keek de lerares strak aan. Dat hoorde zo voordat je antwoord gaf op een vraag.

‘De dag dat onze Geliefde Leider Kim Il-sung werd geboren was 15 april 1912. Het is de grootste feestdag van ons volk en het begin van onze jaartelling.’

‘Excellent geantwoord, Suk-hi.’

Suk-hi ging weer zitten. Het was een gemakkelijke vraag. Er was geen kind van haar leeftijd in het land dat dit niet wist: 15 april is de grootste feestdag van het jaar. En het jaartal 1912, het begin van de Juche-jaartelling. Volgens die

tijdrekening was Suk-hi geboren in het jaar 78 Juche; in de oude tijdsrekening: 1990. Trouwens, het was voor kinderen gemakkelijk om de feestdagen te onthouden. Ze kregen immers op die dagen altijd cadeautjes van de Geliefde Leider: snoepgoed, koekjes en andere lekkernijen, en eens in de drie jaar een nieuw schooluniform en een paar schoenen. Suk-hi kende die datums van jongs af aan al uit het hoofd: 16 februari, de verjaardag van Kim Jong-il; 15 april, de verjaardag van Kim Il-sung; 9 december, de dag van de oprichting van de Democratische Volksrepubliek Korea, en ten slotte 10 oktober, de dag van de oprichting van de Partij. In de pauze liep ze samen met Young-hee door het park achter de school. Ze kauwden op een cracker en namen af en toe een slok koude thee uit hun drinkflesjes.

Young-hee stootte haar aan. 'Hé Suk-hi, kijk daar.'

Suk-hi keek in de richting die Young-hee aanwees en zag een groepje jongens. Ze gooiden met soepele bewegingen een bal naar elkaar over.

'Wat is er, Young-hee? Wil je meedoen met overgooien?'

Young-hee gaf haar een speelse duw en Suk-hi lachte. Ze wist best waarom Young-hee haar had aangestoten. Die was een beetje verliefd op Choi Dong, de grootste jongen van de groep. En Suk-hi moest toegeven dat hij de knapste en de leukste van het stel was.

'Waarom ga je niet naar hem toe, een praatje maken?' plaagde ze haar vriendin.

'Ha, jij bent echt grappig vandaag. Nee, Suk-hi, nooit van

mijn leven. Stel je voor dat hij me negeert! Of dat hij me belachelijk maakt tegenover de andere jongens!’

‘Dat doet hij vast niet, daar lijkt hij me veel te aardig voor’, zei Suk-hi.

Young-hee schopte een steentje van het pad de struiken in.

‘Ja, hij is héél aardig. Gisteren heeft hij me nog geholpen met een moeilijke wiskundesom, maar ik geloof niet dat hij, eh ...’

‘Dat hij je leuk vindt, bedoel je?’ vroeg Suk-hi.

Young-hee knikte.

‘Volgens mij vindt hij je best leuk, maar durft hij het niet te laten blijken, omdat jij zo vreselijk stug doet zodra hij bij je in de buurt komt.’

Young-hee stoof op. ‘Ik doe helemaal niet stug! Het is alleen dat ik niet meer uit mijn woorden kan komen zodra hij dichterbij dan een meter bij mij in de buurt is.’

Achter hen klonk de schoolbel. De pauze was weer voorbij. Ze liepen naar het schoolgebouw en hoorden achter zich de vrolijke stemmen van de jongens. Suk-hi hoorde de heldere stem van Choi Dong erbovenuit en keek Young-hee aan.

‘Hij is echt leuk, Young-hee.’

‘Als je dat maar weet!’ lachte Young-hee.

’s Middags repeteerden ze belangrijke uitspraken. ‘Als je deze uitspraken vaak oefent, worden ze op het laatst een deel van jezelf. Ze zijn dus van groot belang.’

Hun stemmen klonken prachtig gelijk. ‘Wij zullen vechten tegen de marionettenpartij van Zuid-Korea! Wat de Partij

beslist, zullen wij in de praktijk brengen! Laat ons levende kogels en bommen zijn voor de Grote Leider, om hem te beschermen met al onze vastberadenheid! Laten wij Noord- en Zuid-Korea herenigen! Eén Koreaan is meer waard dan honderd vijanden.'

Suk-hi genoot van deze oefeningen. Het klonk zo prachtig eenstemmig en krijgshaftig. Ze werd altijd een beetje trots op haar vaderland en soms leek het net of Kim Jong-il vanuit zijn fotolijst boven het schoolbord de kinderen goedkeurend toeknikte. O, wat zou ze de Geliefde Leider, de Wijze Zon van het Vaderland, graag een keer in het echt willen zien. Ze werd helemaal warm vanbinnen als ze aan hem dacht. Wat was hun land toch bevoorrecht dat het zulke grote leiders mocht hebben. En hoe jammer was het toch voor al die arme landen om hen heen, waar de bevolking moest zuchten onder imperialistische dictators, onder uitbuiters van het volk, die zichzelf alleen maar verrijkten ten koste van de arbeiders. Ze dacht aan dat andere deel van haar volk, in Zuid-Korea, dat geregeerd werd door een marionettenpartij die niets anders deed dan de Amerikanen napraten en imiteren. Slaven waren het; slaven van dat vreselijke Amerika. Kim Jong-il zei altijd dat de grootste opgave voor de strijders van Noord-Korea het herenigen van hun land was.

Na schooltijd had ze gymoefeningen, zoals iedere dag. Samen met Young-hee liep ze door de brede straten van Pyongyang. Verkeer was er nauwelijks, hoewel de weg breed genoeg was om wel tien auto's naast elkaar te laten rijden.

Maar er waren niet veel mensen in haar land die zich een auto konden veroorloven. Eigenlijk had alleen de overheid auto's en die ging erg zuinig met de brandstof om, want benzine was schaars in Noord-Korea.

Een paar fietsers en wat voetgangers, dat was al het verkeer deze middag.

Ze passeerden een groot kruispunt. In het midden was met witte verf een cirkel getekend van ongeveer een meter doorsnede. In die cirkel stond een vrouwelijke verkeersagent. Ze stond daar de hele dag het verkeer te regelen; verkeer dat er nauwelijks was. Het leek Suk-hi de meest saaie baan van de wereld.

Ze bukte zich en trok de kniekousen van haar schooluniform wat hoger op. Toen ze vanmorgen wakker werd, leek het wel lente, zo vrolijk had het zonnetje in haar kamertje geschinen. Ze was er best een beetje trots op dat ze een eigen kamertje had. Het was heel klein, maar toch! Misschien was zij wel de enige in de klas die haar slaapkamer met niemand hoefde te delen. De rest sliep allemaal met broertjes of zusjes of hun ouders in één kamer. En sommigen, zoals Jin, sliepen met hun hele familie in één kleine slaapkamer, terwijl hun opa en oma in de woonkamer sliepen. Nee, daarmee vergeleken had ze het helemaal nog niet zo slecht getroffen. Young-hee zei: 'Zeg Suk-hi, ik heb het nu al koud, en dan te bedenken dat we nog twee uur in deze gure wind buiten moeten gymmen. Brr ... Ik heb er helemaal geen zin in vandaag.' 'Praat toch een beetje zacht, Young-hee!'

Geschrokken keek Suk-hi om zich heen of er geen mensen waren die Young-hee dit hadden horen zeggen. Haar vriendin had er soms een handje van om er zomaar van alles uit te flappen en dat was gevaarlijk, heel gevaarlijk, want overal loerde het gevaar van afluisteren. Soms leek het wel of de muren oren hadden. Voor je het wist werd je opgepakt door de bowi-bu, de nationale veiligheidsdienst.

‘Wat nou ... stil? Waarom zou ik stil zijn?’ stoof haar vriendin op. ‘Is het soms ook al verboden om het koud te hebben?’ Suk-hi pakte haar bij de arm.

‘Toe nou, Young-hee, praat wat zachter’, smeekte ze haar vriendin.

Young-hee trok haar arm los en keek Suk-hi aan.

‘Wat vond jij trouwens van de les van vanmiddag?’

Suk-hi hoorde de uitdaging in haar stem en voelde haar hart een slag overslaan. Wat haalde Young-hee nu weer overhoop? Ze haalde haar schouders op.

‘Het meeste had ik al eens vaker gehoord, maar de lerares kan mooi vertellen, dus vond ik het wel een fijne les.’

Young-hees ogen vernauwden zich.

‘Jij vond het wel een fijne les ... hm’, zei ze op een toon die duidelijk maakte dat zij het bepaald geen fijne les had gevonden. Ze zwegen even en liepen verder. Ze staken een brede straat over. Aan de overkant van de straat ging Young-hee opeens voor haar staan.

‘Weet je, mijn vader gelooft helemaal niets van die zoge-

naamde natuurverschijnselen bij het overlijden van Kim Il-sung. Hij denkt dat het allemaal verzonnen is.'

Suk-hi hapte van schrik naar adem en voelde haar handen klam worden van angst.

'Young-hee ... dit is ... dit is laster van de Grote Leider. Hiervoor kun je ...'

'... in een heropvoedingskamp komen', maakte Young-hee haar zin af. 'Dat weet ik best wel en daarom zeg ik het ook tegen niemand. Ik ben niet gek hoor, ik kijk wel uit!'

'Je zegt het nu toch tegen mij?'

Ze haalde haar schouders op. 'Ja, maar jij bent mijn beste vriendin. Tegen jou kan ik toch alles zeggen?'

Suk-hi wilde niet verder praten over deze bizarre uitspraken van Young-hees vader. Ze voelde zich erdoor bezoedeld en eerlijk gezegd wist ze echt niet wat ze hier nu mee aan moest. Als goed burger en trouw lid van de jeugdafdeling van de Partij had ze natuurlijk de plicht om deze uitspraken te melden. Diep in haar hart wilde ze ook niets liever dan deze smet, die Young-hee en haar vader op Kim Il-sung hadden geworpen, afwassen. Maar dan moest ze Young-hee en haar vader aangeven, en dat was ze echt niet van plan. Ze zat ermee in haar maag en wilde dat Young-hee niets had gezegd. Snel begon ze over iets anders.

'Kom op, Young-hee, we moeten snel verder. Het is bijna tijd en te laat op gym komen levert ons vast een flinke uitbrander op van de leider en daar heb ik eerlijk gezegd niet echt veel zin in.'

Ze renden door de straten en kwamen langs een kerk. Suk-hi zag tot haar verbazing dat de deuren openstonden. Meestal waren de grote houten deuren potdicht. Eén keer had ze gezien dat er een groep westerse toeristen naar binnen gingen en was ze vlak bij de deur gaan staan, in de hoop een glimp van het interieur op te vangen. Ze had nog nooit een kerk vanbinnen gezien; Noord-Koreanen deden niet aan geloven in een God. Kim Jong-il leerde hun duidelijk en helder dat geloof en God, en alles wat daarbij hoorde, een uitvinding van de Amerikanen was om het volk zwak te maken. Nee, in hun land deden ze niet aan die onzin. Maar om het de toeristen naar de zin te maken, had Kim Il-sung ooit in het centrum van Pyongyang drie kerken laten bouwen.

Wat Suk-hi die zondag dat ze de toeristen naar binnen had zien gaan wel had verbaasd, was het feit dat er ook een paar honderd Noord-Koreanen naar binnen gingen. Heel gewoon liepen ze daar, net alsof ze dat elke zondag deden! Ongemerkt was ze wat langzamer gaan lopen en probeerde ze door de open deuren iets van het binnenste van de kerk te zien. Young-hee trok aan haar arm. 'Kom nou, Suk-hi, we zijn al zo laat!' Ze renden verder. Op de hoek van de straat was de ingang van het metrostation. Hijgend stapten ze op de roltrap. 'Is dit ding altijd zo traag, of lijkt dat maar zo omdat we nu haast hebben?' fluisterde Young-hee in haar oor.

Nog een beetje hijgend van het rennen stonden ze even later op het perron. Het zou nog precies zes minuten duren voor

de metro arriveerde. Suk-hi groette een perronbewaker die langs hen liep. De rode ster in het gouden embleem op zijn pet glom in het licht van de felle booglampen. Suk-hi kende hem wel; hij woonde in hetzelfde flatgebouw als zij. Toch maakten ze geen praatje. Ze zou niet weten waar ze met hem over moest spreken. Met veel geknars kwam de metro voor hen tot stilstand. Suk-hi schoof de deur open en ze stapten in. Het was niet druk in de wagon. De meeste mensen waren nog op hun werk. Straks, rond zes uur, zouden de wagons uitpuilen. Dan was het spitsuur. Schokkend en met veel gesis kwam de metro weer in beweging. Het viel Suk-hi weer op hoe oud de wagons waren. Haar broer Jin-Tae had haar eens verteld dat Noord-Korea deze metrowagons had overgenomen van Oost-Duitsland, heel lang geleden. Na vier haltes stapten ze uit. Suk-hi keek op de stationsklok. 'Kom op, snel! We hebben nog maar vijf minuten!' Ze renden over de perrons naar de uitgang. Gelukkig hadden ze dankzij de dagelijkse gymoefeningen allebei een prima conditie, maar toch hijgden ze een beetje, toen ze even later het grote plein van de jeugdathletiekschool op renden. De anderen waren al bezig met hun warming-up. Ze kleedden zich snel om en namen hun plaatsen in. Hoofdleader Pak Duk Hun keek hen vanwege hun late komst dreigend aan, maar zei er gelukkig niets van. Suk-hi haalde opgelucht adem. Een paar weken geleden was een meisje een kwartier te laat gekomen en Pak Duk Hun had haar er zo ongenadig van langs gegeven dat de schrik er bij Suk-hi

goed inzat. Van gym gestuurd worden, was werkelijk het allerlaatste wat ze wilde.

Ze deed een paar oefeningen om haar spieren los te maken. Dat was heel belangrijk, want de oefeningen die ze deden logen er niet om: handstand overslag, voorover en achterover, salto's, spring-val-roloefeningen, te veel om op te noemen. Toen ze nog maar net op gym zat en nog niet gewend was om iedere dag twee uur te oefenen, had ze dagenlang met enorme spierpijn rondgelopen. Haar ellebogen en billen zaten toen onder de blauwe plekken van het verkeerd neerkomen. Ze lachte zachtjes voor zich uit. Dat was een pijnlijke tijd geweest. Het fluitsignaal klonk. Uit grote luidsprekers op de vier hoeken van het plein schetterde muziek. De gymoefeningen van deze middag waren begonnen.

Ze oefenden al een paar maanden voor de herdenking van Kim Il-sungs verjaardag, 15 april. Dan zouden er massaspelen worden gehouden in het immens grote May Day Stadion. Het zou Suk-hi's eerste keer worden dat ze mocht deelnemen aan de massaspelen en ze vond het reuzespannend. Samen met tachtigduizend andere deelnemers zouden ze synchrone atletiekoefeningen doen. Dat betekent: allemaal tegelijk, exact op hetzelfde tijdstip dezelfde bewegingen maken. Ze had het wel eens op de televisie gezien en vond het het allermooiste wat ze ooit had gezien. Het beloofde echt een spectaculaire show te worden, en dat allemaal voor de ogen van Kim Jong-il, die ook zou komen kijken. O, mis-

schien mocht ze wel een beetje vooraan staan en zou ze de Geliefde Leider in het echt kunnen zien!

De muziek ging over op een ander tempo. Ze pakte een plasticbal en wierp het ding met flitsende bewegingen hoog in de lucht. Tijdens de val van de bal deed ze een salto achterover en daarna ving ze de bal feilloos op.

Over de weg langs het plein reed langzaam een wit busje voorbij. Achter de ramen zag Suk-hi de witte gezichten van een tiental nieuwsgierige mensen. Westerse toeristen, dat zag ze direct. Ze deed nog meer haar best. Ze zou die buitenlanders eens laten zien wat voor schitterend schouwspel dit was. Het busje verdween uit haar gezichtsveld. Ze zou best wel eens met zo'n toerist willen praten, maar dat was zeer streng verboden. De straf erop was heel zwaar en dat was eigenlijk ook wel logisch, vond ze. Ze wist best wel dat bijna alle toeristen in werkelijkheid spionnen van de Amerikanen waren, die kwamen kijken op welke plaatsen ze het land het beste binnen konden vallen en welke plaatsen het eerst gebombardeerd moesten worden. Het was maar goed dat al die zogenaamde toeristen onder strenge begeleiding van gidsen door het land reisden.

Suk-hi zuchtte. Haar maag knorde. Ze had vanmorgen best wat meer rijstepap gewild, maar moeder had haar schouders opgehaald. Op is op, had ze gezegd. Het leek soms wel of er in haar land overal tekort aan was, dacht ze opstandig. Maar ze zou er wel voor waken dat hardop uit te spreken. Zelfs niet tegen haar moeder.

Het ritme van de muziek veranderde weer. In een vloeiende beweging gingen tientallen kinderen op het plein op de grond zitten. Suk-hi keek naar Young-hee, die een paar rijen voor haar zat. Deze grondoefeningen waren Young-hees favoriet, wist ze, maar het leek wel of Young-hee er vandaag geen enkel plezier aan beleefde. Haar bewegingen waren trager dan anders en veel minder sierlijk. Zou haar vriendin ziek worden? Of zou er wat anders aan de hand zijn?

Langs het plein marcheerde een grote groep fabrieksarbeiders. Strak in de maat. Hun armen zwaaiden precies op dezelfde momenten van voor naar achter en terug. Ze zongen een strijdlied.

Deze arbeiders waren klaar met het werk van vandaag en gingen nu naar de zaal voor een paar uur volwasseneneducatie. Het waren eenvoudige arbeiders, die de hele dag hard moesten werken in een donkere, tochtige fabriek, voor heel weinig geld. De mannen droegen grauwe werkpakken. Het enige wat het werkpak een beetje opfleurde, was het glimmende speldje op hun borstzakje. Alle volwassen partijleden in Noord-Korea droegen zo'n speldje, met daarop het portret van Kim Il-sung, of zijn zoon Kim Jong-il.

